

Tumu hana no te haapohuè hākaūa mai i te tau tiki kakaūoo me i puamau

TRADUCTION DE FELICIENNE HEITAA AVEC L'ASSISTANCE DE TOTI TEIKIEHUPOKO, TOUS DEUX ACADÉMICIENS DES ÎLES MARQUISES.

Te haameitaiia i te tau tiki me tahipito tau mata tiki kē atu me i ūna o te meàe o lipona, i Hiva Oa, o to mua ana òa hana kōkouō na te Pū haatee a te hau fenua no te haa tumu me te taetae kakiu, no te haameitai i te tau taetae tumu ia koàna i tēnei ava nei te patu atu i ūna o te papa tuhi tuhi no te tau taetae o te aomāama nei a te UNESCO.

Te hana kōkouō a te SCP i ūna o te tohua kakiu no te meàe o lipona i te kaavai o Puamau :

Te fāfātia i te avaiia o te tohua o lipona epō te haatū i te tau pou faè no te tīmaū i te tau tiki me tahipito haina kē i ūna o te hee anatu aa i te ehuiā. E tohua kē anatu ia, iti mai i tetahi ēketāte kaūoo me to ia tohua me te paepae, e 5 tiki vai meitai anatu nei, e tahi o àtou o Takaii oiā te tiki kaūoo nui no Porinetia farani (e 2,57 m) – e 9 upoo ketua. No te SCP, atii te Faè mataēinaa o Hiva oa me te òpū huaa TISSOT, mea kōkouō te pāpuaia i tēnei taetae kakiu aè atu atii. I te èhua e 2006, ua iteia e te tau tuhuna e hakatoo nei i tēnei tau hana me i Farani, àè te mea meitai te avaiia o tēnei tau haina. Me te hakaite, ia tīmaūia, oa tōtahi atu te ehuiā.

Ia iteia mai pēhea te haahee i te hana, haakōana mai i te tino moni, te haakōimaia i tītahi hāmani pahia mana me te òpū huaa TISSOT no te haahana, te hāmani haatiā no te hana e 3 èhua te òaia, me te hāmani haatiā no te haatū, a tahi a tīmata te hana. Pēhea, te tīmaūia ia àtou atii te tau upoo i ūna o te tau paepae, no te haatevee mai te ehuiā, mèia i te ūa me te kena o te òumati etiā e avai moō anatu, aua te tau ìmu e tupu hakaūa. Ua maakaūa e 7,5 mirioni e pao.

Pāpuaia me te āpuaia

Na te piina Atatete o Hiva e keàna e 4300 àu poà, me te kokoti 20 pou ākau toa me te ketuā i te ūa mau pou. Ia pao tēnei tau hana no te tīmaūia, e pāpuaia me te tōuà e tiā umoi he ènata e mau hakaūa i te tau tiki. Na te mea ua itetia, ia mauia anaè, tōtahi atu te koi o te ehuiā o te tiki. o Takaii te i iteia te vavā o te vai e haatahe aa me te haapohā i te keā.

Tītahi te ìmu e takiiā nei me i ūna iho, ma te ite koè i òmua atu aa, mea hauhau e tahe te keetū me he èhu èpo, meia na te aka o te ìmu e taki mai i te tau pakapaka keā.

E 8 tiki, e 9 upoo ketua.

I te ava nei e avai aa :

- e 8 tiki, mea a e 3 i vakovako. Nā tiki e 5 e

maimaitia nei e haamaū oia te tau inoa : o Makii taua pepe (te tiki moeia), Te Haatou mahi o Naiki, Takaii (te tiki kauoo aè i Porinetia nei), FauPoe (te vehine a Takaii) me Maiauto.

- e 9 upoo ketua no Tiu me Manuiotaa (nā hēana). O Manuiotaa hakatu anaiho ia me tītahi tiki e noho aa i òto o te faè vaiia taetae kakiu no Berlin. Ia tiōhiia i te avaiia o nā upoo nei, mea meitai aè teā i Berlin i te upoo e avai nei i te fenua ènata.

- te tau mata tiki ketua

E haamaūia nā tiki e 5 e tū aa akoè a i haatūia. No te tau upoo e kātahiā i ūna o tītahi paepae a tahi a haamaū.

Taetae nui te aotahi mai a te òpū huaa, mehe mea àè tēnei hāmani pahia mana, àè te hau fenua e pātoko mai no te pāpuaia i tēnei tohua pī i te ākakai me te haakakai. Ua patu ataia, ua òomiā òmua ana òa tēnei tohua o lipona e Karl Von Den Steinen, me io tēnei faè avaitia taetae kakiu no Berlin i te èhua 1897. Ua ite te tuhuna Pierre OTTINO i te èhua 1991, i te ava o ia e hana nei i ūna iho o te àvaia meitai.

I te èhua 1956, i te feūfeūtia i tēnei tohua, ua tuku te tau tuhuna norovetia aahiā e Thor Heyerdal te èhua i te kāneia i te tohua i èiā Takaii i vāvena o te XIV me te XV tenete ma hope mai o J.C. I te ava i keikeiā ai te tohua, ua fāfātia e àtou me te èhuèhu èpo māita pipii i ūna o Takaii e tiā e koàna te kānea i tītahi tiki atii toitoi enā to ia māhana e avai aa io te faè vaiia taetae kakiu Kon Tiki no Oslo, i Norovetia.

Tohua taetae nui no te UNESCO.

Tēnei tonua i haakanahauia i te èhua 1991, e Pierre OTTINO me te tau teào tehito òno nui, oi nei oti te tohua òno pa o te fenua ènata a pāpuaia nei e te UNESCO. I te kēkē o te haa tumu, na te kakaūoo o te tau tiki me te hakatu taaia me te tau ākakai e haa mōkai i te patuā. No te poi hana a te SCP te koutee hana i te meāma Napeka, e ava teā no te haanui mai i te tau tumu teào e patu na te UNESCO. ♦

polynésie

MARATHON POLYNÉSIE 1ÈRE VAA

2 AVRIL 2016

LE PREMIER MARATHON VAA
DE LA SAISON EN EXCLUSIVITE
SUR POLYNÉSIE 1ÈRE

RADIO TELE INTERNET

1ère
sur
le VAA

© Tahiti Tourisme - Michel Aubert